ग्रामीण कृषि मौसम सेवा

डॉ पंजाबराव देशमुख कृषि विद्यापीठ, अकोला आणि भारत मौसम विभाग

ईमेल – gkmsakola@yahoo.com

यवतमाळ जिल्हा कृषि हवामान सल्ला पत्रक क्रमांक: २९ / २०२४ - २०२५ **दिनांक: शुक्रवार १८ ऑक्टोबर २०२४**

हवामान घटक	हवामान अंदाज (दिनांक १८ ऑक्टोबर ते २२ ऑक्टोबर २०२४)				
दिनाक	१८/१०	१९/१०	२०/१०	२१/१०	२२/१०
पाऊस (मिमी)	14.2	12.5	3.2	3.5	2.8
कमाल तापमान (अं.से.)	35.3	35.1	35.6	35.2	33.6
किमान तापमान (अं.से.)	25.6	24.8	24.6	25.7	24.8
सकाळची सापेक्ष आर्द्रता (%)	88	89	90	88	84
दुपारची सापेक्ष आर्द्रता (%)	60	66	66	63	67
वा-याचा वेग (किमी / तास)	4	4	4	5	4
वा-याची दिशा	112	84	66	70	259
आकाश स्थिती	ढगाळ	ढगाळ	ढगाळ	ढगाळ	ढगाळ

पिकांचे नाव	अवस्था	कृषि सल्ला
हवामान अंदाज		• प्रादेशिक हवामान संशोधन केंद्र, नाग□र यांच्या कडून प्राप्त झालेल्या हवामान अंदाजानुसार दिनांक १८-२० ऑक्टोबर दरम्यान तुरळक ठिकाणी खू□ हलका ते हलका स्वरू□ाचा □ाऊस □डण्याची अत्याधिक शक्यता आहे तसेच दिनांक २१-२२ ऑक्टोबर दरम्यान हवामान कोरडे राहील, □ढील □ाच दिवस कमाल ता□मानात कोणताही मोठा बदल संभवत नाही. • सतर्क ईशारा: दिनांक १८-१९ ऑक्टोबर दरम्यान तुरळक ठिकाणी विजांच्या कडकडाटासह मेघगर्जनाची शक्यता आहे.
सामान्य सल्ला	वाढ	• वेळेवर □रणी केलेल्या □रि□क्व सोयाबीन □िकाची काढणी कंबाईन हार्वेस्टर ने करावी व काढणी झाले माल सुरक्षित ठिकाणी ठेवावा.
क□ाशी	वाढ / फुल □ाती / बोंड धारणा	• अगोदर □रणी केलेले क□ाशी □िक वेचणीला आले आहे तरी का□ूस वेचतांना प्रतवार व वाण प्रत वेचून त्याची सुकलेल्या सुरक्षित ठिकाणी साठवणूक करावे. • क□ाशी □िकातील बोंडसड व इतर बुरशीजन्य रोगाच्या नियंत्राणासाठी कार्बेन्डॅझिम ५० डब्लू□ी प्रती २० ग्रॅम किंवा प्रो□िकॉनाझोल २५ ईसी १० मि.ली प्रती किंवा प्यराच्लोस्त्रोबीन २० डब्लू□ी २० ग्रॅम प्रती १० लिटर □ाण्यात मिसळून फवारणी करावी. क□ाशीमधील आतील बोंडसड व इतर बुरशीजन्य रोगाच्या नियंत्राणासाठी कॉ□र ऑक्सीक्लोरीड ५० डब्लू□ी प्रती २५ ग्रॅम अधिक स्ट्री□टोसायक्कलीन प्रती १-२ ग्रॅम प्रती १० लिटर □ाण्यात मिसळून फवारणी करावी. • क□ाशी □िकातील बोंड अवस्थ्येत लाल्या वेवेस्था□नसाठी ०१ टक्के युरिया अधिक ०१ टक्के मेग्नेसिअम सल्फेटची □ाण्यात मिसळून फवारणी करावी. • □िकात शेंदरी बोंड अळीच्या नियमित सर्वेक्षण करून हेक्टरी ४ ते ५ फेरोमेन सा□ळे लावावी व वेळोवेळी त्यामधील ल्युर बदलावी व त्या सोबतच "टी" आकाराचे १० □क्षी थांबे प्रती एकर उभारावेत. ज्या वेळी ट्रे□मध्ये ८-१० प्रौड □तंग सा□डली त्या वेळी त्याच्या नियंत्रणासाठी ५ टक्के निंबोळी अर्क किंवा १५०० □ी□िएम अझाडीरेक्टीन प्रती २५ मि.ली १० लिटर □ाण्यात मिसळून फवारणी करावी. फुलावस्थेत दर आठवड्याने □िकामध्ये मजुराच्या साहाय्याने डोमकळ्या (गुलाबी बोन्ड अळी ग्रस्त फुले) शोधून नष्ट करावा. • किडक्या बोन्डाची आर्थिक नुकसान □ातळी ५ ते १०% असल्यास थायोडीकार्ब २५% डब्ल्यू□ी २५ ग्रॅम किंवा क्विनॉलफॉस २५% एएफ २५ मिली किंवा क्लोर□ायरीफॉस २५% प्रवाही २५ मिली किंवा प्रोफेनोफॉस ५०% ३० मिली किंवा इन्डोक्झाकार्ब १५.% १० मिली या □ैकी कोणतेही एक कीटकनाशक १० लिटर □ाण्यात मिसळून फवारणी करावी. • जेथे प्रादुर्भाव १० टक्केच्या वर आहे अशा ठिकाणी आवश्यकतेनुसार प्रादुर्भाव □ढे वाढू नये म्हणून □ढील कोणत्याही एका मिश्र कीटकनाशकाची, ट्रायझोफॉस ३५% + डेल्टामेथ्रीन १ टक्के १७ मि.ली किंवा क्लोरान्ट्रोनिलीप्रोल ९.३ टक्के+लेम्बडासायहॅलोथ्रीन ४.५% ५ मिली किंवा क्लोर□ायरीफॉस ५० टक्के +साय□रमेथ्रीन ५ टक्के २० मि.ली किंवा इन्डोक्झाकार्ब १४.५ टक्के + ऍसिटामाप्रिड ७.७ टक्के १० मि.ली या □ैकी कोणतेही एक मिश्र कीटकनाशक १० लिटर □ाण्यात मिसळून फवारणी करावी. • जेथे □ान तुडतुडा चा प्रादुर्भाव नुकसान संकेत □ातळी □ेक्षा जास्तआहे तिथे इमिडाक्लोरीप्रीड १७.८ टक्के एसएल ३ मि.ली किंवा ऍसिटामाप्रिड २० टक्के एस□ी प्रती ४० ग्रॅम या □ैकी कोणतेही एक कीटकनाशक १० लिटर □ाण्यात मिसळून फवारणी करावी.
सोयबीन	□रि□क्वता / काढणी	• ज्या ठिकाणी सोयाबीन □क्व झाले आहे, त्याठिकाणी स्थानिक वातावरणाचा अंदाज घेऊन □िक का□ून सोगुंन घ्यावे आणि काढलेला व तयार झालेला माल सुरक्षित ठिकाणी ठेवावा. का□णी केलेली □िके सुरक्षित ठिकाणी ठेवावे. • सोयाबीनची मळणी करताना दाण्यातील ओलाव्याचे प्रमाण १३-१५ टक्के असावे आणि मळणी यंत्राच्या ड्रमची गती ३५०-४०० फेरे प्रती मिनिट (आर.□ी.एम.) या दरम्यान असावी जेणेकरून बियाण्याला इजा □होचणार नाही आणि उगवण शक्तीवर □रिणाम होणार नाही. साठवणूक करताना बियाण्यातील ओलाव्याचे प्रमाण १२ टक्के □ेक्षा जास्त नसावे.
तूर	वाढ	• तूर □िकात हेलीकोव्हर□ा अळीच्या सर्वेक्षणासाठी ५ कामगंध सा□ळे प्रती हेक्टरी या प्रमाणे उभारावेत व त्यासोबतच □क्षी थांबे उभारावेत. • तूर □िकात गुंडाळलेली □ाने व जाळे असलेली □ाने काढून ती नष्ट करावी.
तिळ	वाढ	• अर्धरब्बी तीळ □िकात वा□सा स्थिती □ाहून आंतरमशागतीची कामे म्हणजे डवरणी व निंदन करून □िक ताणविरहित ठेवावी.
रब्बी ज्वारी	□रणी	• बागायती रब्बी ज्वारीची □रणी ३१ ऑक्टोबर□र्यंत करावी. रब्बी □िकामध्ये रब्बी ज्वारी या □िकाचा समावेश करावयचा असल्यास □िकेव्ही - क्रांती, या वाणांची निवड करावी. □िकामध्ये नत्र स्थिर करण्यासाठी, स्□रद उ□लब्ध होण्यासाठी व मातीतील बुरशीजन्य रोगां□ासून बचावासाठी अझोटोबाक्टेर व □ीएसबी जीवाणुसंवर्धक २५ ग्रॅम व ट्रायकोडर्मा ५ ग्रॅम प्रति किलो बियाण्यास बीजप्रक्रिया करावी. • बागायती रबी ज्वारीकरिता ८० किलो नत्र, ४० किलो स्फुरद, ४० किलो □ालाश प्रती हेक्टरी या प्रमाणे खताची सं□ूर्ण मात्रा □रणीच्या वेळीच द्यावी.
रब्बी करडी	□रणी / उगवणी	• वेळेवर □रणी केलेल्या करडी □िकामध्ये आंतरमशागत करावी. • ओलिताखालील करडईची □रणी ऑक्टोबरच्या शेवटच्या आठवड्यात □र्यंत करावी. उशिरात उशिरा नोव्हेंबरच्या □हिल्या आठवड्यात करावी. त्याकरिता शिफारसकेल्या भीमा, एकेएस -२०७, □िकेव्ही - □िंक, किंवा नारी-६ या वाणची निवड करावी. □िकामध्ये नत्र स्थिर करण्यासाठी, स्□रद उ□लब्ध होण्यासाठी व मातीतील बुरशीजन्य रोगां□ासून बचावासाठी अझोटोबाक्टेर व □ीएसबी जीवाणुसंवर्धक २० ग्रॅम व ट्रायकोडर्मा ४ ग्रॅम प्रति किलो बियाण्यास बीजप्रक्रिया करावी.
जवस	□रणी	• रब्बी □िकामध्ये जवस या □िकाचा समावेश करावयचा असल्यास ओलिताखालील जवस □िकाची □रणी नोव्हेंबरच्या □हिल्या आठवड्या□र्यंत करावी. □िकामध्ये नत्र स्थिर करण्यासाठी, स्□रद उ□लब्ध होण्यासाठी व मातीतील बुरशीजन्य रोगां□ासून बचावासाठी अझोटोबाक्टेर व □ीएसबी जीवाणुसंवर्धक २५ ग्रॅम व ट्रायकोडर्मा ५ ग्रॅम प्रति किलो बियाण्यास बीजप्रक्रिया करावी. • बागायती जवस □िकासाठी ६० किलो नत्र व ३० किलो स्फुरद प्रती हेक्टरी या प्रमाणे खताची सं□ूर्ण मात्र □रणीच्या वेळेस द्यावी. • जवस □िकात आंतर□ीक □द्धतीमध्ये जवस + हरभरा (४:२) किंवा जवस + करडई (४:२) याप्रमाणे आर्थिकदृष्ट्या फायदेशीर आहे.
हरभरा	□रणी	• रब्बी □िकामध्ये हरभरा या □िकाचा समावेश करावयचा असल्यास ओलिताखालील हरभऱ्याची □रणी ऑक्टोबरच्या शेवटचा □ंधरवडा ते १० नोव्हेंबर दरम्यान करावी. त्याकरिता वाण जाकी ९२१८, □ीडीकेव्ही कांचन, विजय, विशाल, आयसीसीवि-२, आयसीसीवि-१० या□ैकी कोणताही वाणाची निवड करावी. मर प्रतिबंधक जाती मध्ये जाकी-९२१८, विशाल, आयसीसीवि-२, आयसीसीवि-१० या जातींचा समावेश होतो. □िकामध्ये नत्र स्थिर करण्यासाठी, स्□रद उ□लब्ध होण्यासाठी व मातीतील बुरशीजन्य रोगां□ासून बचावासाठी रायझोबीअम व □ीएसबी जीवाणुसंवर्धक २५ ग्रॅम व ट्रायकोडर्मा ५ ग्रॅम प्रति किलो बियाण्यास बीजप्रक्रिया करावी. • बागायती हरभरा □िकासाठी २५ किलो नत्र, ५० किलो स्फुरद, ३० किलो □ालाश प्रती हेक्टरी या प्रमाणे खताची सं□ूर्ण मात्र □रणीच्या वेळेस द्यावी. • हरभरा □िकात हरभऱ्याच्या सहा ओळी आणि रबी ज्वारीच्या दोन ओळी याप्रमाणे आंतर□ीक □द्धती फायदेशीर आहे.
फळ □िक	वाढ	• फळबागेतील आळे तण विरीहीत ठेवावे. • निंबू फळबागेतील हस्त बहाराच्या नियोजनाच्यासाठी □ॅटासीअम नायट्रेट २ टक्के वा□रावे. • सत्रा □िकाला त्याच्या वयानुसार शिफारस खत द्यावे.
भाजी□ाला	वाढ	• भाजी□ाला जसे टोमाटो, वांगी, □ात्ता कोबी, फुल कोबीची लागवड करावी व सद्यस्थितीत लागवड केलेली वांगी व मिरची भाजी□ाला □िके तणमुक्त ठेवावीत.
□शु / जनावरे	--	• सतर्क ईशारा दरम्यान जनावरांची योग्य ती काळजी घ्यावी व त्यांना चरण्यासाठी □ाठवू नये व त्यांना जागेवरच खाद्य घ्यावे. • जनावरांना □शुवैदकांचे सल्ल्या नुसार लसीकरण करावे. सतर्क इशारा करिता दामिनी मोबाईल अ□ चा उ□योग करावा.

सदर कृषि सल्ला पत्रिका डॉ पंजाबराव देशमुख कृषि विद्यापीठ, अकोला येथील ग्रामीण कृषि मौसम सेवा योजनेतील तज्ञ समितीच्या शिफारशीवरुन तयार करून प्रसारित करण्यात आली.

नोडल अधिकारी
ग्रामीण कृषि मौसम सेवा, अकोला
डॉ पंजाबराव देशमुख कृषि विद्यापीठ, अकोला

संशोधन सहयोगी
ग्रामीण कृषि मौसम सेवा,
डॉ पंजाबराव देशमुख कृषि विद्यापीठ, अकोला